

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

Петро Опанасович Неруш
(до 70-річчя з дня народження)

3 червня 2010 р. професору кафедри фізіології Дніпропетровської державної медичної академії, доктору медичних наук Петру Опанасовичу Нерушу виповнюється 70 років.

Петро Опанасович народився на Чернігівщині в робітничій сім'ї.

Незважаючи на тяжкі повоєнні роки (сім'я залишилася без батька, який загинув на фронті) юнаком володіла жага до знань та мрія займатися лікарською діяльністю. Після закінчення з відзнакою Київського медичного училища №2 ім. П.І. Гаврося продовжив здобувати вищу медичну освіту у Дніпропетровському медичному інституті. Ще зі студентської лави він зацікавився науковою роботою та став активним членом студентського наукового гуртка

кафедри фармакології. Після закінчення з відзнакою інституту на цій самій кафедрі в 1966 р. розпочалася трудова діяльність Петра Опанасовича, де він пройшов свій шлях від старшого лаборанта до професора, доктора медичних наук. На формування Петра Опанасовича як викладача та науковця великий вплив мали філософські погляди, світогляд, педагогічна майстерність, життєвий досвід, наукові ідеї таких надзвичайних особистостей, як завідувач кафедри фармакології, професор Г.О. Батрак, а також професори С.І. Хрустальов і О.Т. Зленко, яких він завжди згадує з глибокою пошаною та любов'ю.

Під керівництвом професора Г.О.Батрака Петро Опанасович виконав кандидатську дисертаційну роботу, яку захистив у 1972 р. і котра була присвячена вивченню порівняльної характеристики і співвідношення біоелектричної активності та енергетичного обміну різних відділів кори головного мозку і таламуса в умовах наркозу. Ним було встановлено, що ступінь порушення реактивності окремих структур ЦНС залежить від рівня їх еволюційного розвитку.

Особлива сторінка життя ювіляра – робота викладачем-консультантом з фармакології на медичному факультеті Камагуейського університету Республіки Куба. Власним його досягненням було заснування та відкриття нової кафедри фармакології цього університету, створення її навчальної і методичної бази, підготовка науково-педагогічних працівників, організація науково-експериментальної лабораторії.

Незабутньою була зустріч у 1977 р. на Всесоюзному симпозиумі, присвяченому механізмам дії психотропних засобів, Петра Опанасовича з К.С. Раєвським, на

той час вже достатньо відомим ученим-нейрофармакологом. Відтоді між ними виник творчий науковий союз представників української та російської школи фармакологів. Ідеї П.О. Неруша про роль нейромедіаторних амінокислот у механізмах неврологічних станів та їх корекції були підтримані членом-кореспондентом АМН СРСР К.С.Раєвським і професором В.О. Краузом, який на той час очолював кафедру фармакології. Надалі вони знайшли свій розвиток і втілилися в докторській дисертації ювіляра, яка була блискуче захищена в 1991 р.

У роботі була показана роль системи медіаторних амінокислот (аспарагінової, глутамінової, гліцину, ГАМК, таурінової) в інтегративній діяльності ЦНС (пам'ять, умовно-рефлекторні реакції, вроджена спонтанна поведінкова активність) за умов експериментального неврозу. Встановлено, що стан психічної дезадаптації супроводжувався порушенням фосфоліпідних фракцій і, в першу чергу, арахідонової та лінолевої кислот. Висловлена гіпотеза про стратегію фармакорегуляції неврологічних порушень психотропними засобами, анксиогенної дезінгібувальної дії, що активують мнестичні функції мозку за допомогою нормалізації балансу нейромедіаторних амінокислот, а також жирнокислотного складу ліпідів.

Висока ерудиція та професіоналізм, організаторський і педагогічний талант, широкий світогляд і творча натхненність, наукові ідеї та методичні нароби дали можливість Петру Опанасовичу очолити кафедру нормальної фізіології (1993–2008 рр.) та заснувати гідну школу фізіологів. Наукові ідеї П.О. Неруша, що представляють один з актуальних напрямків фізіології – розкриття компенсаторних можливостей ЦНС за умов екстремальних станів – були відображені у 5 кандидатських і 2 докторських дисертаціях. Разом зі своїм учителем дисертанти змогли розкрити особливості нейрохімічних і нейрофізіо-

логічних механізмів інтегративної діяльності ЦНС за умов дії низькодозованого іонізуючого випромінювання, порушеного тиреоїдного статусу, діабетичного стану, впливу екогенних факторів.

П.О. Неруш – автор більше ніж 250 наукових праць, у тому числі одного відкриття : «Закономірність змін функціональної активності тканинної структури організму при дії на неї зовнішнього низького магнітного поля», 4 винаходів, 2 монографій, 31 роботи міжнародного рівня.

Петра Опанасовича відрізняє талант педагога та організатора. Йому властива висока ерудиція і лекторська майстерність, він плідно працює над розробкою і впровадженням новітніх навчальних технологій вищої медичної освіти. П.О. Неруш зробив значний особистий внесок у вирішенні проблем інтеграції навчального процесу, оптимізації самостійної, аудиторної та позааудиторної роботи студентів, індивідуалізації навчання, підготовки та впровадження ліцензійного контролю знань «Крок-1». Під час роботи в академії П.О. Неруш завжди приділяв значну увагу удосконаленню навчально-методичної, навчально-наукової та гуманітарно-виховної роботи. Це знайшло свій розвиток і підтримку в 15 опублікованих науково-методичних працях і доповідях, на спільних міжнародних конференціях ДДМА і медичної школи Рочестерського університету США (в 1996 р.), на міжнародних наукових конференціях з сучасних проблем реформування вищої школи України і підготовки фахівців у вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладах України. Автор 5 навчальних посібників для студентів та лікарів-інтернів.

П.О. Неруш постійно займається громадською діяльністю: член правління Українського фізіологічного товариства та українського товариства нейронаук, член комісії з медицини науково-методичної ради МОН України. Нагороджений знаками

«Відмінник охорони здоров'я», «За відмінні успіхи у роботі», численними дипломами, міжнародними сертифікатами. Російською академією природничих наук нагороджений пам'ятною медаллю академіка П. Капіци і

срібною – академіка І. Павлова за розвиток медицини і охорони здоров'я.

Бажаємо Петру Опанасовичу здоров'я, щастя та великих успіхів в його подальшій педагогічній і науковій роботі.